

Tartuffe van Moliere door De Zwarte Weduwe

Gezien op 19-6-14

STUKKEUZE

Molière is een schrijver waar je als amateurgezelschap niet zo snel naar grijpt vanwege de oubolligheid die op de loer ligt. Een vette komedie als deze moet je uit het stof durven trekken en volledig naar je hand zetten. De Zwarte Weduwe is hier heel erg in geslaagd. Het stuk past bij het enthousiasme van de spelers en de regisseur. Het stuk is door bewerking en aanpak goed speelbaar gemaakt door alle spelers.

REGIE

Regisseur Jeroen de Graaf heeft in zijn versie van Tartuffe gekozen voor een hele duidelijk visie die terug was te vinden in de voorstelling. Zijn Tartuffe ging over de blinde adoratie van Ogon voor Tartuffe en het onvoorwaardelijk volgen van deze obsessie. De voorstelling opende met een prachtig beginbeeld en bleef ons treffende beelden voorschotelen gedurende de avond. De regie en het spel waren speels en hadden een afwisselend en spannend tempo en ritme waardoor de voorstelling dynamisch bleef. De verrassende vondsten in spel en regie droegen bij aan de inhoud van het stuk en de visie die hierop is losgelaten. Vondsten waren er om inhoud te verscherpen niet om enkel leuk te zijn. De sterke regie is voelbaar door het spel van de spelers die overigens goed gecast zijn. De groteske speelstijl van de spelers is goed gecoacht. Er is duidelijk gewerkt aan de spelvaardigheden van spelers, waarbij vanuit een duidelijke fysieke spelingang gewerkt is. Het vileine randje dat deze voorstelling had, was prettig als extra laag, de rijke en valse bourgeoisie werd scherp neergezet. De muzikale regie had 1 nadeel; op momenten had de voorstelling last van volumeproblemen, spelers waren geneigd zich te overschreeuwen.

VORMGEVING

De voorstelling startte met een sterk openingsbeeld, waarbij de belichting, het minimalistische decor dat met touwtjes aan het grid hing en de muziek elkaar prachtig versterkten. De vormgeving werd slim gebruikt om mise en scene mee te creëren en evolueerde mee met het stuk. Zo kreeg de vormgeving haast een autonome rol en gaf zij op een beeldende manier het verval van de familie weer zonder dit te illustreren. Absoluut hoogtepunt in de vormgeving waren de door Dorine van Ijsseldijk ontworpen en vervaardigde kostuums die de chique van de familie treffend heeft neergezet. In haar ontwerp is ook zij weg van het realisme is gebleven. De vormgeving was net als het spel 1 geheel.

Tevens het licht werkte in de voorstelling uitstekend mee aan het geheel. De gekozen speciaaltjes waren goed gekozen en functioneel zoals het uitlichten van het schilderijlijstje, de schaduw van het kruis op de vloer en de reflectie van het licht via de spiegel.

SPEL ALGEMEEN

Het spelplezier bij deze groep spelers spatte van de vloer. De kwaliteiten van deze spelers kwamen in deze voorstelling zeer goed tot hun recht en blonken hierin op momenten uit. Er werd knap samengespeeld, en alle spelers hadden de groteske speelstijl die nodig was voor deze voorstelling onder de knie. Vaak was de timing kloppend, dit is belangrijk, want

noodzakelijk voor een komedie als deze. De teksten waren bijzonder eigen gemaakt en vaardig vanuit een fysieke speelstijl ingevuld. Dit lukte zowel individueel als ook als eenheid.

SPEL INDIVIDUEEL

Harold de Jonge – Orgon

Harold heeft zichzelf in de rol geslingerd, vol overgave gespeeld en in zijn spel niks teruggehouden. Op interessante wijze wist hij de aard en naïviteit goed vorm te geven. Een man die hangt op de mening van anderen en anderen nodig heeft om zelf bestaansrecht te hebben. Orgon is de dragende kracht van dit verhaal en Harold heeft dit waargemaakt voor de Tartuffe van de Zwarte Weduwe. Hij gebruikte zijn stem kundig en wist te contrasteren met zijn volume.

Garnt van der Zel – Tartuffe

Garnt zet een hele smerige vertolking neer van Tartuffe. Het resultaat: een heel eng en naar mannetje. De sluwheid van de man werd knap weergegeven samen met de nep vroomheid. Garnt wist beheersd te balanceren tussen het groteske geweld van zijn medespelers. Zijn aanwezigheid op toneel werd hiermee heel groot. Het risico lag op de loer dat zijn personage onderspannen werd maar Garnt trapte niet in die val.

Angela Looye – Elmire

Een personage dat sterk vanuit een overdreven fysiek is ingezet, is moeilijk vol te houden. Angela heeft dit ijzersterk volgehouden en consequent vanuit haar fysiek gespeeld. Elmire werd een personage dat bijdroeg aan de muzikaliteit van de voorstelling zowel in vorm, lijf en ritme. Met haar stemgebruik wist ze te nuanceren en de verleidelijke vrouw subtiel te spelen. Een belangrijke tip: Probeer niet te plukken aan je kostuum wanneer dit niet goed zit. Hoe je kostuum zit is niet belangrijk op het moment van spelen, het doet namelijk niets af aan je spel. Mooi was om te zien dat Angela de ijdelheid van het personage speelde en we niet de ijdelheid van de actrice zagen.

Bob Brinkman – Damis

De uit de kluiten gewassen kleuter Damis werd goed aangezet vanuit het spelplezier van Bob. Grotesk en op momenten over de top neergezet. Het spelplezier van Bob was zo groot dat hij dit niet altijd onder controle had. Hoewel dit niet ergerlijk was, raden we aan dit spelplezier iets in te dammen en te controleren op de vloer. Door de uitvergroting van zijn vader te spelen werd Damis een spiegelfiguur in het stuk. Bob wist met zijn guitigheid mooi spel te leveren door handig te schakelen en op de vloer pakkende beelden te creëren.

Charissa ten Katen – Mariane

De opvallend goede timing van Charissa viel op in haar rol als Mariane. Het meisje dat de wil van haar vader gehoorzaamt ondanks haar eigen verlangens wist ze zeer geloofwaardig te maken ondanks de groteske vorm. Charissa is er in geslaagd om de gespeelde overdreven emoties toch overtuigend te maken en zo een personage van echt vlees en bloed te worden. Haar motoriek was continu dienstbaar aan het personage en balanceerde knap met haar stemgebruik langs de randen van haar emotionele palet.

Erik Brekelmans – Cleante

Als Tartuffe als een parasiet de familie van Ogon in kwam dan was dit personage de tweede parasiet. Cleante zat er namelijk al. Het opportunisme van dit personage is groot te noemen. Dit werd heel subtiel gespeeld door Erik. Mooi onder de huid aanwezig en altijd handelend vanuit dit opportunisme. De decadentie waarmee dit gepaard gaat, heeft hij prima uitgewerkt in het fysiek. Deze keuze voor de transformatie droeg bij aan de valsheid van het personage.

Ellen Ruifrok – Dorine

Ellen was met Lucienne Janmaat een tandem en zo werd er ook gespeeld. De twee actrices waren goed op elkaar ingespeeld. Vlot en mondig. Echter, haar fysieke spel had meer aansluiting mogen vinden bij de rest van de spelers. Ellen was veel gezichten mee aan het trekken en dat is onnodig in zo'n voorstelling, waar je eigen spel volstaat. De invulling van de dienstmeid had wat de jury betreft net iets dienstbaarder gemogen om de status van de familie dramaturgisch kloppend te houden.

Lucienne Janmaat – Dorine

Zoals ook bij Ellen geschreven staat was het samenspel van de twee dienstmeiden mooi om te zien. Twee hofnarren aan het paleis van Ogon. De stevige inzet van de poetsvrouw werkte goed om dit duo vorm te geven. De brutaliteit naar haar werkgever deed helaas afbreuk aan de geloofwaardigheid van de anekdote en ondermijnde de relatie tot de werkgever. Een dienstbare rol kan tot grote hoogte komen wanneer hij dienstbaar blijft. Wanneer de rol te belangrijk gemaakt wordt, doet dat afbreuk aan de illusie waar op dat moment hard voor gewerkt is.

Pernelle – Annelies van der Vlis

Annelies had als Pernelle een uiterst intense aanwezigheid op toneel. Haar verschijning deed denken aan de onherroepelijke dood en lot van de familie. Als bode aan het begin van het stuk roept ze al wat de familie te wachten staat. En als een deus ex machina komt ze voor het eind. Annelies was zeer subtiel in haar kleine spel en vormde een prachtig contrast met de familie. Haar statigheid gaf haar een enorme status als Grand Dame van de familie.

Anne Jansen - Valere

Valere was een treffende transformatie van Anne. In de eind-scene kwamen vorm en inhoud bij elkaar en kreeg het personage gestalte en de invulling die het nodig had. Deze miste in de scene met het weggestopte verdriet met Mariane. Hier was niet duidelijk wat Anne aan het spelen was. Gezegd moet worden dat ook de timing van Anne in het personage geslaagd was.

Danielle Teeuwen – Flipote en Monsieur Loyale

Danielle speelde leuk met het feit dat zij als vrouw een mannelijke rol vertolkte. Deze transparantie, hoewel geestig, paste niet in het geheel van de voorstelling. De groteske speelstijl die gevraagd werd van de spelers werd aangezet door Danielle maar niet altijd gehaald. Haar herhalingen werkten heel grappig door haar timing en gebruik van intonatie.

Mark Schuit – pianist

Mark vormde voor de voorstelling met zijn live pianospel een echte meerwaarde. De rol werd naadloos in de voorstelling gepast door hem te betrekken bij scènes zowel in spel als

muzikaal. Zo werd Mark niet toeschouwer van, maar onderdeel van de familie en voorstelling. Zijn non verbale spel was passend klein en altijd kloppend zonder commentaar te leveren.

ALGEMENE INDRUK

Tartuffe is een kwalitatief erg goede voorstelling. Alles sloot aan op de duidelijke visie van de regisseur op het stuk. Regie, spel, vormgeving werkten allen in dienst van het product en versterkten elkaar. Alle elementen werkten mee en zorgden ervoor dat dit een voorstelling was waar 1 + 1 drie geworden is en waar we met veel plezier naar gekeken hebben.